

Asia: VN/17651/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi metsälain muuttamisesta ja siihen liittyvistä asetusluonnoksista

Lausunto hallituksen esityksen muutosehdotuksista

Metsälain soveltamisalan rajaaminen liittyen puolustusvalmiuden turvaamiseen (2 §)

-

Eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuu ja siihen liittyvät uudistamisvelvoite (2 a §, 5 § ja 8 §)

Jatkuva kasvatus tuo monia luonnon ja metsien monikäytön kannalta myönteisiä vaikutuksia verrattuna jaksolliseen metsänkasvatukseen, ja turvemaiden menetelmä ylläpitää jaksollista paremmin maaperän turvevarastoa ja vähentää ravinteiden ja mineraalien huuhtoutumista vesistöihin (Peura ym. 2022, Routa & Huuskonen 2022), minkä vuoksi sen käyttöä jaksollisen metsänkasvatuksen rinnalla tulisi edistää. Vesistöjen tummuminen on vakava uhka koko Suomessa (ks. mm. YLE 28.7.2026) ja jatkuva kasvatus on yksi työkalu hidastamaan vesistöjen tummumista, koska se vähentää orgaanisen aineksen huuhtoutumista vesistöihin. Lisäksi jatkuva kasvatus nojaa useimmiten puuston luontaiseen uudistumiseen, minkä ansiosta erillisiä uudistamistoimenpiteitä ei tarvita, eikä niitä toisaalta voimassa oleva metsälainsäädäntökään edellytä (Rautio ym. 2025).

Luonnoksen taustamateriaaleissa tai perusteluissa ei ole kuvattu uudistamisvelvoitteen käytännön toteutusta tilanteessa, jossa eri-ikäismetsän hakkuussa jäljelle jäävän puuston pohjapinta-ala tai taimitiheys alittuu. Toisaalta 8 § B-liitteessä edellytetyt jäävän puuston pohjapinta-alat ovat alhaisempia kuin hyvän metsänhoidon suosituksissa. Taimien osalta viitataan voimassa olevaan metsälain 8 § 1 momenttiin.

Metsälain 8 § sanoo uudistamisvelvoitteesta, että "...käsittelyalueelle on saatu aikaan taimikko alueen maantieteellisestä sijainnista riippuen viimeistään 10–25 vuoden kuluessa velvoitteen muodostavan puunkorjuun päättymisestä. Taimikko katsotaan saaduksi aikaan, kun se on riittävän tiheä, taimet ovat tasaisesti jakautuneina, niiden keskipituus on 0,5 metriä ja niiden kehittymistä ei uhkaa välittömästi muu kasvillisuus." Taimettuminen näyttää jatkuvassakin kasvatuksessa useimmiten onnistuvan, joskin on osittain maanmuokkauksen ja istutus/kylvötoimien puuttumisen

vuoksi avohakkuu-uudistamista hitaampaa sekä taimet vaihtelevamman kokoisia ja selvästi epätasaisemmin jakautuneita (Routa & Huuskonen 2022). Pienaukkohakkuussa mainitut taimettumisen edistämistoimet on teknisesti helppo tehdä. Luonnoksen ja taustamateriaalien valossa kuitenkin jää epäselväksi, miten taimien tiheyttä ja jakautumista arvioidaan jatkuvan kasvatuksen kohteilla, eritoten pienaukkohakkuumetsiköissä, vaikka tausta-ajatus sääntelyllä epäilemättä on hiilivaraston ja puuntuotoksen varmistaminen.

HE-luonnoksessa esitetty uudistamisilmoitusvelvoitteen laajentaminen koskemaan myös jatkuvan kasvatuksen hakkuita vaikuttaa edellä sanotun valossa perusteettomalta. Esityksessä tai sen taustamateriaaleissa ei esitetä näyttöä siitä, että jatkuvan kasvatuksen käytännöissä olisi esiintynyt sellaisia ongelmia, jotka edellyttäisivät valvonnan lisäämistä. Uudistamisilmoitus jäisikin lähinnä hallinnolliseksi lisärasitteeksi metsänomistajalle ilman selkeästi osoitettavia hyötyjä, ja se voisi myös osaltaan hidastaa jatkuvan kasvatuksen yleistymistä.

HE-luonnoksessa todetaan, että ”...kasvatushakkuulla tarkoitetaan metsälaissa sekä harvennushakkuuta että niin sanotun jatkuvan kasvatuksen yhteydessä tehtävää hakkuuta.” Luontopaneeli katsoo, että olisi perusteltua harkita kasvatushakkuita koskevan sääntelyn jakamista erikseen varsinaista eri-ikäisrakenteista metsänkasvatusta (jatkovaa kasvatusta) koskevaan sääntelyyn ja erikseen muihin kasvatushakkuihin. Jatkuvassa kasvatuksessa puuston rakenne säilytetään jatkuvasti eri-ikäisenä ja taimettuminen tapahtuu useimmiten luontaisesti, mitkä erottavat sen avohakkuu-uudistamiseen perustuvasta tasaikäiskasvatuksesta. Yhtenäinen sääntely kaikille näille menetelmille ei siten ole tarkoituksenmukaista, vaan sääntelyssä tulisi paremmin ottaa huomioon eri hakkuutapojen erityispiirteet ja vaikutukset sekä sertifikaattien edellyttämät toimet ja metsänomistajan mahdolliset lisäiset luonnonhoitotoiveet, kuten yksittäisten vanhojen puiden tai lehtipuiden säästäminen.

Metsän uudistamisilmoitus (14 a § ja 23 a §)

-

Metsänkäyttöilmoitus (14 §)

-

Muutoksenhaku ja automaattinen päätöksenteko (23 §, 23 b § ja 14 §:n 4 mom.)

Luontopaneeli esittää, että HE:ssä selvennettäisiin tarkemmin, millä tavoin käytössä oleva tietopohja muuttuu 14.4 § mukaisesta metsänkäyttöilmoituksen määräajasta poikettaessa, jotta automatisoinnin vaikutuksia luontoarvojen turvaamiseen voidaan arvioida. On esimerkiksi olennaista tietää, jääkö jokin keskeinen luontotieto nykyisin sähköisten järjestelmien ulkopuolelle, jolloin se ei jatkossa olisi päätöksenteon käytettävissä. Tällä hetkellä luontotieto siirtyy Suomen Lajitietokeskuksesta Suomen Metsäkeskukselle, mutta tieto ei vielä välity paikallisille maaomistajille. Maanomistajien pääsyä luontotietoon tulee edistää tietojärjestelmiä kehittämällä.

Metsärikos ja metsärikkomus (18 §)

-

Esityksen vaikutukset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Muut huomiot

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Pykäläkohtainen lausunto

8 a § Metsän uudistumisen edellytykset eri-ikäisrakenteisen metsän kasvatushakkuun yhteydessä

-

Liite, Metsikön kasvatuskelpoisen puuston määrä kasvatushakkuun jälkeen

-

Esityksen vaikutukset

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Muut huomiot

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Lausunto maa- ja metsätalousministeriön asetuseräluonnoksesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Luontopaneelin lausunnon ovat laatineet Matti Koivula, Aleksi Lehikoinen, Minna Pappila ja Outi Silfverberg.

Viitattu kirjallisuus:

Peura, M., Bäck, J., Jokimäki, J., Kallio, K.P., Ketola, T., Laine, I., Lakka, H.-K., Lehikoinen, A., Nieminen, T.M., Nieminen, M., Oksanen, E., Repo, A., Pappila, M. & Kotiaho, J.S. 2022: Jatkovapeitteisen metsänkasittelyn vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen, vesistöihin, ilmastoon, virkistyskäyttöön ja metsätuhooriskeihin. Suomen Luontopaneelin julkaisuja 1B/2022.

Rautio, P., Routa, J., Huuskonen, S., Holmström, E., Cedergren, J. & Kuehne, C. (toim.) 2025: Continuous Cover Forestry in Boreal Nordic Countries. Springer Nature.

Routa, J. & Huuskonen, S. (toim.) 2022: Jatkuvaiteinen metsänkasvatus: synteeriraportti. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 40/2022. Luonnonvarakeskus.

YLE 28.7.2026. Joka viides Suomen järvi voi huonosti – katso hakukoneesta lähijärvesi kunto. <https://yle.fi/a/74-20237870>.

Silfverberg Outi
Suomen Luontopaneeli